

Aleg. 75.

Wniosek

posła Rutowskiego i towarzyszy w sprawie środków podniesienia hodowli bydła.

Zważywszy, że hodowla bydła w kraju naszym, posiadającym przeważnie bardzo korzystne naturalne warunki znakomitego rozwoju, mogłaby się stać pierwszorzędem źródłem dobrobytu i bogactwa krajowego, zwłaszcza zaś podnieść niezmiernie stosunki ekonomiczne włościan ;

zważywszy, że faktyczny stan hodowli bydła mimo niezawodnych postępów, przeważnie jednak lokalnych, osiągniętych głównie dzięki staraniom Towarzystw gospodarskich przy niedostatecznej pomocy finansowej państwa, przedstawia się w największej części kraju w stanie opłakanym ;

zważywszy, że jak to uczy doświadczenie z innych krajów, bez użycia odpowiednich środków ustawodawczych i administracyjnych, oraz bez pomocy finansowej kraju czy państwa, podniesienie krajowej hodowli bydła osiągnąć się nie daje, zaś przy użyciu tych środków odpowiednich wszelakim właściwościom kraju, a w należytej mierze, rezultaty bywają bardzo rychłe i dla podniesienia dobrobytu kraju niezmiernie skuteczne ;

zważywszy, że mimo wielostronnych życzeń i żądań, kraj dotąd ani na polu ustawodawstwa, ani opieki administracyjnej i finansowej nie zajął się tak pierwszorzędną gałęzią gospodarstwa krajowego, jaką jest hodowla bydła —

Wysoki Sejm raczy:

1. uchwalić załączony projekt ustawy o środkach podniesienia hodowli bydła ;
2. utworzyć na lat dziesięć „fundusz hodowlany“ w jednorazowej wysokości 30.000 zł. przeznaczony na udzielanie pożyczek bezprocentowych gminom na zakupno buhaji ;
3. wstawiać corocznie przez lat dziesięć w budżet krajowy kwotę 30.000 zł. na środki podniesienia hodowli bydła, a mianowicie na subwencyonowanie nowych obór zarodowych, na odświeżanie krwi w istniejących oborach zarodowych, na zasiłki gminom uboższym dla nabycia buhaji gminnych, na premiowanie gmin za najlepsze starania się o podniesienie hodowli bydła, na premiowanie bydła włościańskiego, wreszcie opędzanie kosztów administracyjnych ;

4. uchwalić następującą rezolucję:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z obydwoma krajowemi Towarzystwami gospodarskiemi, centralnym zarządem Kółek rolniczych, oraz krakowskiem Towarzystwem ubezpieczeń od ognia zbadał sprawę, czy jest potrzebnem, oraz w jaki sposób dałoby się zaprowadzić w kraju naszym ubezpieczenie bydła, a to ubezpieczenie dobrowolne czy też przymusowe.“

We Lwowie 18. października 1890.

Wnioskodawca:

Rutowski w. r.

Żardecki, Dr. Larysz Niedzielski, F. Kramarczyk, Mazaraki, K. Dzieduszycki, Gorayski, Abrahamowicz, Stręk, Schnell, M. Torosiewicz, T. Merunowicz, Mizia, Potoczki, Szczepanowski, W. Wolański.

U s t a w a

z dnia obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o środkach podniesienia hodowli bydła.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

§. 1.

Trzymanie buhaji do rozplodu i puszczenie ich do obcego bydła za wynagrodzeniem, jest każdemu dozwolone, pod warunkiem przestrzegania niniejszej ustawy.

§. 2.

Oprócz wyjątku określonego w §. 19. używanym może być do rozplodu obcego bydła tylko licencyonowany buhaj.

§. 3.

Licencyonowany buhaj jest taki, którego „komisyja licencyonująca“ okręgowa uzna za zdolnego do rozplodu.

§. 4.

Wydział krajowy ustanawia w każdym powiecie co najmniej jedną „komisyję licencyonującą“ na lat trzy, złożoną z trzech członków, z których

jednego mianuje Wydział krajowy po zasięgnięciu opinii jednego z krajowych Towarzystw gospodarskich; tenże jest zarazem przewodniczącym komisji;

drugiego mianuje Wydział Rady powiatowej;

trzeciego mianuje dotyczące okręgowe Towarzystwo rolnicze.

Wszyscy trzej członkowie komisji licencyonującej mają swych zastępców w ten sam sposób do komisji powołanych;

W razie potrzeby i możliwości, należy przywoływać do komisji weterynarza z głosym doradcym.

Urząd członków komisji jest bezpłatnym. Jednakże mają prawo żądać zwrotu kosztów podróży i dyet. Dyety przewodniczącego komisji i weterynarza ponosi fundusz krajowy. Dyety innych członków komisji i kosztów podróży pokrywa fundusz powiatowy.

§. 5.

Komisya licencyonująca ogłaszać będzie przynajmniej sześć tygodni naprzód, gdzie i kiedy buhaje w celu licencyonowania oglądać będzie. Licencyonowanie główne odbywa się raz do roku, w razie potrzeby może się odbywać licencyonowanie dodatkowe. W razie gdyby kto pragnął w innym czasie lub miejscu buhaja przedstawić komisji, ponosi wszystkie koszta komisji.

§. 6.

O zdatności buhaja do rozplodu rozstrzyga komisya licencyonująca większością głosów. Od orzeczenia komisji licencyonującej nie ma odwołania.

Instrukcyę z wyluszczeniem zasad dla ocenienia zdolności rozplodowej buhaji, wyda Wydział krajowy na podstawie porozumienia z obydwoma Towarzystwami gospodarskimi. W instrukcyi tej będą uwzględnione właściwości i potrzeby różnych okolic kraju, celem ujednostajnienia w tychże okolicach hodowli bydła, co do ras i zawodów bydła.

§. 7.

Jeżeli komisya uzna buhaja za zdolnego do rozplodu, wyda właścicielowi względnie posiadaczowi licencyę ważną na rok jeden i buhaja opiekuje.

Komisya obowiązana jest prowadzić rejestr licencyonowanych buhaji, oraz ogłaszać wykazy miejscowości, w których są licencyonowane buhaje oraz tychże właścicieli.

§. 8.

Kto swego nielicencyonowanego i niepiętnowanego buhaja używa do rozplodu cudzego bydła, lub używać pozwala, czy to bezpłatnie czy za opłatą, podpada grzywnie pieniężnej od jednego do dziesięciu zł. w. a.

Równą grzywnę zapłaci, kto swoją krowę lub jałowicę nielicencyonowanym obcym buhajem odstanowić zezwoli.

§. 9.

Komisya licencyonująca orzeka ile buhaji potrzeba dla jednej lub dla sąsiadujących kilku małych gmin.

§. 10.

Jeżeli w której gminie nie znajdzie się nikt, ktoby gotów był trzymać licencyonowanego buhaja dla obcego bydła, na ten czas gmina obowiązana jest, według ilości krów postarać się o licencyonowanego buhaja, lub licencyonowanych buhaji, a to w drodze ugody z prywatnym właścicielem buhaja, lub spółką dla trzymania buhaja, lub też obowiązana jest gmina zakupić i utrzymywać własnego gminnego buhaja lub buhaje.

Sąsiednie gminy mające małą ilość bydła rozplodowego, mogą się łączyć celem wspólnego utrzymywania buhaja.

Umowa łączących się gmin dla wspólnego utrzymywania buhaja wymaga zatwierdzenia komisji licencyonującej.

§. 11.

Koszta zakupna buhaja gminnego, oraz koszta utrzymania tegoż, jeżeli w innej drodze pokrytymi nie zostaną, mają być corocznie rozkładane na wszystkich właścicieli bydła, którzy swych własnych buhaji nie trzymają, a to w stosunku liczby krów i jałowic, i będą ściągane zarówno z dodatkami gminnymi.

§. 12.

W razie zaniedbania obowiązku gminy w myśl §§. 10. i 11., Wydział Rady powiatowej na wniosek komisji licencyonującej rozkłada kwotę potrzebną na zakupno i utrzymanie buhaja licencyonowanego, na właścicieli krów i jałowic w gminie, i poleca jej ściągnięcie.

§. 13.

Jeżeli licencyonowany buhaj prywatny przejdzie w posiadanie innej osoby lub też zginie, winna Zwierzchność gminna donieść o tem bezzwłocznie komisji licencyonującej. Toż samo winna uczynić Zwierzchność gminna, co do buhaja gminnego.

§. 14.

Zwierzchność gminna czuwa według instrukcyi i pod dozorem komisji licencyjnej nad tem, żeby buhaj gminny, czy jest własnością gminy, czy też własnością prywatną, ale za umową z gminą używany na cele hodowli bydła w gminie, był należycie umieszczony, żywiony i hodowany.

§. 15.

Przestępstwa niniejszej ustawy będą przez władzę polityczną dotyczącego powiatu karane, od których to orzeczeń przysłuży stronom prawo rekursu do władzy krajowej.

Przeciw dwom jednobrzmiącym orzeczeniom nie ma dalszego odwołania.

Zwierzchności gminne i c. k. żandarmerya są obowiązane o wszelkich przekroczeniach niniejszej ustawy zawiadomić władze polityczne.

Dochód z grzywien płynie do funduszu powiatowego na cele podniesienia hodowli bydła.

§. 16.

Wydziały powiatowe winny użyzyć wszelkiej pomocy komisjom licencyonującym.

Wydziały powiatowe winny baczyć, ażeby podwładne Zwierzchności gminne ściśle przestrzegały postanowień niniejszej ustawy, i przysługuje im w tym względzie władza dyscyplinarna.

§. 17.

Wydział krajowy może rozwiązać komisję licencyjonującą przed upływem trzechlecia.

§. 18.

Celem ułatwienia gminom nabywania własnych buhaji zostanie utworzony na lat dziesięć krajowy fundusz hodowlany, z którego mogą być udzielane gminom pożyczki bezprocentowe na zakupno buhajów gminnych.

Warunki, pod jakimi będą udzielane pożyczki, określi osobno instrukcja Wydziału krajowego. W tym samym celu będą udzielane subwencje bezzwrotne na zakupno buhaji gminnych.

Postanowienia przejściowe.

§. 19.

Od dnia wejścia ustawy w życie do lat trzech, przysługuje Wydziałowi krajowemu prawo w pojedynczych gminach, okolicach, powiatach obniżyć wymogi stawiane przy licencyjonowaniu co do zdolności rozplodowej buhaji lub nawet zawiesić postanowienia co do licencyjonowania buhaji w §§. 2. i 3. zawarte, jako też co do przymusu gmin trzymania buhaji według §. 10., a to na jeden, dwa lub trzy lata.

Uczynić to może Wydział krajowy na wniosek komisji licencyjonalnych, po zasięgnięciu opinii Wydziału Rady powiatowej i jednego z Towarzystw gospodarskich, w razie udowodnionego, w lokalnych warunkach hodowli bydła dostateczne wytłumaczenie znajdującego braku odpowiedniej liczby buhaji potrzebnych do rozplodu, któreby odpowiadały warunkom licencyjonowania, oraz w razie stwierdzonego wielkiego ubóstwa gmin i nadmiernej trudności w nabywaniu buhaji mogących być licencyjonowanymi z innych okolic.

W takim razie jednak zostaną zawiadomione okręgowe Towarzystwa rolnicze i inne stowarzyszenia podniesienie gospodarstwa na celu mające, oraz Wydziały Kad powiatowych, celem użycia możliwych środków dla podniesienia hodowli bydła w tych miejscowościach, okolicach lub powiatach.

§. 20.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie z dniem 1. lipca 1891 r.

§. 21.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Memu Ministrowi rolnictwa i spraw wewnętrznych,
